

Rod i rene, sædelige Hjem, saa at der var fuld Fortrolighed mellem Forældre og Børn, og at adskillige af Skolens unge Piger vistnok vil blive Ofre for den Dobbeltthed: Skyhed i Hjemmet og Aabenhed paa Skolen. Efter dette retter han nu et saa voldsomt og nærgaaende Angreb mod Hjemmene og hele Samfundsaaenden i den lille Kystby, at omtrent enhver af de tilstedeværende kan udpeges som skyldig af sin Sidemand. Da Forsamlingen forlader Salen, gaar man derfor bort i tavs Forargelse og Vrede. I sin Tro paa Fremtids-skolen kaster Rendalen Samfundet en Handske, og det en rigtig haard Stridshandske, i Ansigtet.

Hermed forlader jeg Skolen paa »Godset« og de genialt grebne Skildringer af de unge Piger, for at vende mig til selve Skoleprogrammet. Jeg vender tilbage til nogle Ord, som Fru Rendalen har sagt, og som hendes Søn citerer i Talen: »I Overgangsalderen glider de fleste væk, idet de taber sin Aabenhed o. s. v., der flytter noget fremmed ind af blandet Natur, — af højst forskjellig Beskaffenhed hos de forskjelligel« Den vaagnende Erotik er det fremmede, der flytter ind, og den blandede Natur bestaar i, at Kjødet saavel som Aanden gjør sig stærkere gjældende end tidligere. Dette er en slet og ret Naturudvikling, som bør saa at være, men den kan alligevel nok volde den unge adskilligt Hovedbrud.

Jeg vil ikke nægte, at der kan være unge, der er saa ureflekterede, at de lader hver Dag have nok i sin Plage, men der er ogsaa eksperimenterende, overvejende Sjæle, som gennemgransker alt det fremmede hos sig selv, og som vil have Rede paa mangt og meget, f. Ex. paa det ægteskabelige Forhold. Fantasien fører andre unge ind paa Omraader, hvor det flimrer med Lygtemænd, som drager — ja, de véd maaske næppe nok selv hvorhen. I alt saadant er de unge just ikke godt stillede, de tumle paa egen Haand og »de bespørge sig mellem sig selv indbyrdes.«

Man kan ikke lade være at synes, at her maatte de ældre kunne klare saa meget for de unge, at det hverken blev til Eksperimenteren eller Fantasier, men til en ganske naturlig Sag. Man synes, at Rendalen har Ret i, at her var et alvorligt Krav til Forældrene, og da især til Moderen. Men alligevel, — fraset det næsten umulige, at Forældre skulde